

lasti Středního východu, nežli aby trvaly na dodržování základních pravidel mezinárodního práva a podřídily svou politiku principům kolektivní bezpečnosti, za jejíž nástroj se OSN vydává. Celá řada států proto vyjádřila svůj nesouhlas či zdrženlivost vůči operaci proti Iráku alespoň tím, že se na ní odmítly podílet, příp. přímo deklarovaly svou neutralitu ve vzniklém konfliktu. Takto se k problému nepostavily pouze menší státy dotčeného regionu, u nichž bylo možné chápat obavy z možných odvetných opatření ze strany agresora, ale světové a regionální velmoci; mezi nimi Sovětský svaz, Čína, Indie, Turecko a další.

Na jedné straně byla operace Pouštní bouře nesporným úspěchem, neboť spojila poměrně velký počet zemí, včetně těch, které neměly žádné vlastní bezprostřední zájmy v oblasti Perského zálivu, k akci, jež dosáhla stanoveného cíle. Na druhé straně však ukázala, že konec studené války uvolnil prostor pro svobodnější prosazování individuálních zájmů států, které dříve patřily k pevným jádrům blokových aliancí, což bylo patrné zejména u členů tehdy ještě formálně existujícího Varšavského paktu (rozpuštěn až v březnu 1991). Obdobně se však chovali i členové Severoatlantického paktu, případně Evropských společenství, pro něž krize v Zálivu byla výjimečnou příležitostí vyzkoušet si fungování zamýšlené společné zahraniční politiky společenství. Zde jednoznačně 'vyčnívala' Francie jako stát, který se nejvíce snažil odvrátit nutnost vojenské intervence proti Iráku.³⁾

7.3.2 Válka v Bosně a Hercegovině

Nejsložitější a nejdramatičtější cestu k nezávislosti z bývalých jugoslávských republik prošla Bosna a Hercegovina. Během jara 1990 vznikající politické strany se většinou vymezovaly na národnostním principu — srbském, muslimském a chorvatském.⁴⁾ Parlamentní volby v prosinci 1990 daly vzniknout koaliční vládě (se zastoupením všech třech velkých nacionálních stran), novým prezidentem se stal Muslim Alija Izetbegovič. Krátce po volbách však političtí představitelé bosenských Srbů za podpory federální jugoslávské armády začali usilovat o autonomii. Začal tak proces vtahování Srbska-Jugoslávie a Chorvatska do záležitostí Bosny a Hercegoviny.

Bosenská vláda pod vlivem války ve Slovinsku a Chorvatsku nejprve souhlasila se setrváním v rámci Jugoslávie, po stupňujících se projevech srbského separatismu (vyhlášení Republiky srbské v Bosně a Hercegovině) a na základě výsledků referenda z února 1992 byla počátkem března vyhlášena nezávislost. Nenaplnění separatistických snah nacionalistických představitelů bosenských Srbů a Chorvatů dalo vzniknout koncem března 1992 trojstrannému občanskému konfliktu, v němž záhy získali převažující vliv bosensští Srbové podporovaní federální jugoslávskou armádou stahující se v té době z Chorvatska. Na dobytých územích přistoupili k etnickým čistkám (vyhánění obyvatel, vraždění) s cílem „očistit“ území od muslimského obyvatelstva.

V květnu 1992 byla Bosna a Hercegovina přijata do OSN a Rada bezpečnosti vyhlásila hospodářské sankce vůči Federativní republice Jugoslávie (FRJ),⁵⁾ což donutilo jugoslávskou armádu v červnu 1992 ke stažení z Bosny, materiální podpora bosenským Srbům však plynula z Bělehradu nadále. V souladu s rozhodnutím Rady bezpečnosti byly